

meg lehetett volna említeni Olcsó Könyvtárbeli kiadásukat, valamint azt, hogy megjelentek Arany munkáinak Voinovich Gézától sajtó alá rendezett nagy kiadásában is. Baksay Sándor általa említett elbeszéléseinek csak Baráth Ferenc olvasókönyvében *Pataki diákok* a címe, Baksay dolgozatai közt *Tifágómen*, *Tipiómen*.

Egész munkájára visszatekintve, mintegy búcsúzóul, ennek anyagáról és eredményeiről maga a szerző ezt állapítja meg: «E harminc esztendő volt novella- és regényirodalmunk ifjúkora, melyet az ifjúkor erényei és hibái jellemeznek. Igazán kiváló művet keveset hozott létre, melyekről bátran elmondhatjuk, hogy maradandók, de a tapogatódzásnak, kísérletezésnek, az idegen minták másolásának és az eredetiség komoly erőpróbáinak e korszaka mégis mennyire érdekes és tanulságos! A tárgyalt művek nagy része feledésbe merült vagy feledésbe fog merülni, de azért, sőt éppen azért nem volt hiábavaló munka gondos összegyűjtésük, tüzetesen elemző értékelésük és beosztásuk az irodalomtörténet nagy múzeumába».

Ezt a munkát Szinyei Ferenc nagy szorgalommal s komoly elmélyedéssel végezte el. Könyvét tanulsággal forgathatja mindenki, akit érdekel irodalmunk története; de különös hálával ismeri majd el könyvének nagy anyag-értékét a magyar szépprózai elbeszélés történetének minden utána jövő bűvára, kiknek munkáját éppen a legfontosabb korra nézve lényegesen megkönnyítette.

Kékly Lajos.

William J. Locke: Aristide Pujol.
Mi általában akkor jutunk hozzá az újabban feltűnt angol tehetségek munkáihoz, mikor azok már lassan, de biztosan átküzdötték magukat a kontinensen. Ha csak arra gondolunk, hogy vagy másfél évtizeddel ezelőtt milyen kevesen ismerték nálunk Meredith-t, holott már minden regénye és egyéb műve rég le volt fordítva németre, igazat kell adnunk e megállapításnak. Éppen ezért joggal regisztrálhatjuk W. J. Locke egyik humorisztikus regényének német fordításban való feltűnését, miután ez az angol író Franciaországot már meghódította, ami nemcsak a nagyobb közléség miatt sikerült előbb, hanem azért is, mert gyakran játszatta regényeit francia földön. Ez a jelenlegi is ott játszik.

Kedves, szellemes, jószívű, de for-

télyos, srófrájáró eszű délfrancia ez az Aristide Pujol, aki úgyszólván ebből az eszességéből él meg, mert dolgozni a szép Provence-ban nem szeretnek az emberek olyan nagyon, mint az északi, zordonabb francia tájakon. Csínyei-vel senkinek sem ártván nem is veszszük tőle zokon, hogy olyan könnyedén vágja ki magát az őt szorongató bajokból mások erejének, illetve esz-kozeinek fortélyos igénybevételeivel. Több jó tulajdonsága közé az arcát-lanságnak egy bizonyos délfrancia faj-tája tartozik, amelyet azonban annyi kellem és gyermeki naivitás fűszerez, hogy elnézzük neki. Sikerült tréfa már a könyv szerzőjével való megismer-keése is: kimentti ezt egy kellemetlen helyzetből, mikor az ilyesimből üzlet-et csináló csöcselékek egyik őszhajú képviselője szándékosan «elgázoltatja» magát autójától s rászabadítja tár-sait az elegáns közlekedési eszköz bol-dogtalan tulajdonosára. Aristide-ünk elkergeti az öreget, el a tömeget, de maga telepszik az autós utas mellé és el nem hagyja többé, míg ez magával nem viszi egy kellő távolságban levő másik városkába. S mindezt azért, mert csak így szökhet meg egy vén, (de pénzes) szipirtó elől, kinek házasa-gót ígért «pillanatnyi szorultságban!» Ahogy ezt a világ legtermészetesebb hangján apránként értésére adja ked-ves új «barátjának», kinek autóján úgy ül, mintha az övé lenne, utólér-hetetlen ügyességgel van megírva. A kaland végén kiséül, hogy a tiszteletre-méltó őszhajú csöcsélék-reprezentáns, aki «elgázoltatta» magát, nem más, mint «Pujol úr özvegye», vagyis papája, aki így segítette fiát autohoz, meg szökéshez. Már ebből következtetni lehet a regény egyéb meglepetéseire s egész fölépítésére meg szellemére.

Az egykor híres és kedvelt kalandor-regényeknek sikerült, mulattató mo-dern változata ez. W. J. Locke szereti ezt a műfajt. Több hasonlóval szolgált eddigi két tucatra rugó műve közt. Érdeemes még megemlékezni «Beloved vagabond»-járól, már csak azért is, mert annak hőse Budapesten is meg-fordul.

—d—s.

Nikodémusz Károly: Judás Iskáriót.
(Máramarossziget, 1925. — Ez az öt-felvonásos verses dráma a kolozsvári Magyar Színház 1923. évi pályázatán dicséretet nyert. A szerző eredeti és érdekes felfogással akarta benne Judás tragédiáját elénk állítani. Hősében a